Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение

средняя общеобразовательная школа №22 имени полного кавалера

Ордена Славы Коняева В.М.

Выписка
из основной образовательной программы
среднего общего образования (СОО)

РАССМОТРЕНО

Руководитель МО

А.Б.Козаева
Протокол №1от 24.08.23

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета "Родной (осетинский) язык»

5-х классов

Составитель: Козаева А.Б.

г. Владикавказ 2023-2024

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение

средняя общеобразовательная школа №22г.Владикавказ
имени полного кавалера ордена Славы Коняева В.М.

УТВЕРЖДЕНА

приказом МБОУ СОШ№22
от "24" августа 2023года №1

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

______родной язык___
предмет

_________5 класс______
классы

_________базовый____
(базовый/углубленный)

уровень

Составитель: ___Козаева А.Б.__

учитель родного языка и литературы.

г. Владикавказ – 2023-2024

Æмбарынгæнæн фыстæг

Ахуырадон предмет «Ирон æвзаг»-ы кусæн программæ 5 арæзт у ахæм бындурæвæрæг документтæм гæсгæ:

- Федеральный закон от 29.12.2012 N 273-ФЗ "Об образовании в Российской Федерации» (ред. от 29.12.2017);
- Федеральный государственный образовательный стандарт основного общего образования (в ред. Приказа Минобрнауки РФ от 31.12.2015 № 1577);
- Федеральный государственный образовательный стандарт среднего общего образования (в ред. Приказа Минобрнауки РФ от 31.12.2015 № 1578);
- Ирон æвзаджы программæ 1 – 11 кълæстæн (ныффидар æй кодта Цæгат Ирыстон – Аланийы Ахуырад æмæ наукæйы министрад 2017 азы).

Цæгат Ирыстоны-Аланийы ис дыууæ паддзахадон æвзаджы: ирон æмæ уырыссаг. Ирон æвзагæй адæм пайда кæнынц се 'рвылбоны царды æмæ æхсæнадон-политикон, барадон, наукон, культурон архайды, ахуырад æмæ аивадон-дзырдон сфæлдыстады. Уый у æвзагон/ныхасон æрмæг хъахъхъæныны æмæ йæ иу фæлтæрæй иннæмæ дæттыны сæйраг фæрæзтæй иу.

Ирон æвзаджы лексикон-грамматикон, стилистикон фæрæзтæ сты хъæздыг, йæ аивадон-нывгæнæн мадзæлттæ – бирæ æмæ ахадгæ. Уымæ гæсгæ æвзагæн йæ бон у царды домæнтæн дзуапп дæттын, йæ размæ æвæрд хæстæ æнæкъуылымпыйæ æххæст кæнын. Йæ ахуыр кæнын ахъаз у уырыссаг æмæ æндæр æвзæгтæ хуыздæр æмæ æнцондæрæй базонынæн дæр.

Ахуырадон предмет «Ирон æвзаг» скъоладзаутæн зонындзинæдтæ дæтты мадæлон æвзаджы тыххæй, амоны, æвзагæй алыхуызон уавæрты куыд пайда кæнын хъæуы æмæ йæ кæцы хæйттæй, уый; скъоладзау ахуыр кæны ирон культурæйы удварнон хъæздыгдзинад æмæ литературæ, æмзонд у йæ адæмимæ, стæй хайджын кæны æппæт адæмты культурон-историон фæлтæрддзинадæй.

Предмет «Ирон æвзаг» ахуыр кæныны сæйраг *нысæнттæ* сты:

1) ирон (мадæлон) æвзагмæ æмбæлгæ ахаст хъомыл кæнын, куыд культурæйы вазыгджын фæзынд æй æмбарын кæнын;

2) удварнон-эстетикон хæзна кæй у, уый æмбарын кæнын;

3) мадæлон æвзаг ныхас кæныны æмæ ахуырадон архайды сæйраг фæрæзтæй иу, адæймаджы архайды бæлвырд къабæзты зонындзинæдтæ райсыны мадзал, æхсæнады фидаргонд этикон нормæтæ базоныны амал кæй у, уый æмбарын кæнын;

4) вазыгджындæр иумæйагахуырадон арæхстдзинæдтæ æмæ универсалон ахуырадон архæйдтытæ (архайды нысан амонын, фæтк ын æвæрын, библиографион агуырд кæнын, алыхуызон æвзагзонынадон дзырдуæтты æмæ æндæр æвзæрæнты хъæугæ информаци арын, уыимæ дзыллон хабархæссæг фæрæзтæй æмæ Интернетæй, тексты мидисыл кусын) базонын кæнын;

5) æвзаджы системæйы арæзты тыххæй æмæ, куыд кусы, уый тыххæй, ирон литературон æвзаджы стилистикон фæрæзтæ æмæ сæйраг нормæты тыххæй зонындзинæдтæ райсын; æвзагон фæзындтæ уынын, иртасын, кæрæдзиуыл сæ барын, классификаци сын кæнын æмæ сын аргъ дæттыны ахуырадон æмæ æндæр арæхстдзинæдтæ рæзын кæнын;

6) дзургæ æмæ фысгæ ныхасы культурæ, ныхас кæнынимæ баст архайды хуызтæй, æвзаджы фæрæзтæй алыхуызон уавæрты пайда кæныны æгъдæуттæ, ныхасы этикеты нормæтæ базонын; активон дзырдуат хъæздыг кæнын;

7) зонындзинæдтæ æмæ арæхстдзинæдтæй практикон хуызы пайда кæнынил ахуыр кæнын.

Ахуырадон предметы иумæйаг характеристикæ

Ирон æвзаг скъолайы ахуыр кæныны сæрмагонд нысæнттæ сты: скъоладзаутæм *коммуникативон, æвзагон, лингвистикон* æмæ *культурæзонæн* компетенцитæ рæзын кæнын.

Коммуникативон компетенци нысан кæны мадæлон æвзагæй ныхасы алыхуызон уавæрты, ныхасы темæ æмæ нысæнттæм гæсгæ пайда кæнынмæ арæхсын; дзургæ æмæ фысгæ ныхасы культурæйы бындуртæ зонын; скъоладзау цы кары ис, ахуыры алы къæпхæнты 5 къæсты йæ фæлтæрддзинад æмæ психологион миниуджытæ цавæр сты, уымæ гæсгæ ныхас кæнынмæ арæхсын.

Æвзагон компетенци у:

зонын:

- мадæлон æвзаг куыд нысанон системæ æмæ æхсæнадон фæзынд;
- æвзагæн йæ йæ арæзт;
- æвзаг куыд рæзы æмæ дзы куыд пайдагæнæн ис;
- ирон литературон æвзаджы сæйраг нормæтæ;
- фаг дзырдуатон æрмæг;

пайда кæнынмæ арæхсын:

- ирон литературон æвзаджы сæйраг нормæтæй;
- æвзаг æмæ ныхасы аивгæнæн мадзæлттæй;

• алыхуызон лингвистикон дзырдуæттæй.

Лингвистикон компетенцимæ хауынц скъоладзауты зонындзинæдтæ наукæ «Ирон æвзаг»-æй, йæ хæйттæ æмæ æвзаг наукон æгъдауæй ахуыр кæныны нысæнттæ, стæй, ирон æвзаджы фæрстытæ цы ахуыргæндтæ иртæстой, уыдоны тыххæй æрмæг зонын.

Культурæзонæн компетенци баст у, æвзаг националон культурæйы тыххæй дзурыны формæ кæй у, уый æмбарынадимæ, адæмы æвзаг æмæ истори баст кæй сты, ирон æвзагæн националон-культурон æууæлтæ кæй ис; ирон ныхасы этикеты нормæтæ зонынимæ.

Ахуырады сæйраг иумæйаг хæстæ æмбæлгæ хуызы æххæст кæнæн ис, æвзаг æмæ ныхас тынг хорз зонгæйæ. Коммуникативон æмæ культурæзонæн компетенцитыл фылдæр ахуыр кæнынц ныхасы рæзтыл кусгæйæ, лингвистикон компетенци та рæзы, æвзаджы системæ ахуыр кæнгæйæ.

Ирон æвзаджы программæйы æнгом баст сты йæ дыууæ структурон хайы: «Æвзаджы системæ» æмæ «Ныхасы рæзт» - ныхасы культурæ рæзы, æвзаджы системæ, йе ’гъдæуттæ ахуыр кæнгæйæ; æвзаджы системæ та æмбæрстгонд цæуы ирон ныхасы хуызæгт ы (алыхуызон тексты) быңдурыл.

Амынд нысæнттæ къухы бафтыны тыххæй æххæст кæнын хъæуы ахæм *хæстæ*:

– скъоладзаутæн базонын кæнын, æвзагыл æхсæнады царды цы хæстæ æвæрд ис, цавæр бынат ахсы ирон адæмы царды, цæмæй хъæздыг у, цавæр сты йæ аивгæнæн мадзæлттæ; бæлвырд зонындзинæдтæ раттын ирон литературон æвзаджы фонетикæ, графикæ, орфоэпи, орфографи, лексикæ, морфемикæ, дзырдарæзт, морфологи, синтаксис, пунктуаци æмæ стилистикæйæ, стæй, райст зонындзинæдтæй практикон архайды куыд пайдагæнæн ис, уый тыххæй;

– скъоладзауты ныхас рæзын кæнын: хъæздыг сын кæнын сæ активон æмæ пассивон дзырдуат, раст аразын сæ ныхасы грамматикон сконд; архайын, цæмæй базоной литературон æвзаджы нормæтæ, зоной æмæ арæхсой алыхуызон коммуникативон уавæрты дзургæ æмæ фысгæ ныхасæй раст æмæ уæгъдибарæй пайда кæнын;

– амонын æмæ хуыздæр кæнын орфографион æмæ пунктуацион арæхстдзинæдтæ æмæ фæлтæрддзинæдтæ;

– хи ныхасы арæзтмæ хъус дарын;

– ахуырадон æмæ наукон литературæимæ кусын, алыхуызон дзырдуæттæй æмæ æндæр æххуысгæнæг литературæйæ, уыимæ дзыллон хабархæссæг фæрæзтæ æмæ Интернетæй хъæугæ æрмæг исын.

Ирон æвзаджы программæ базоныны удгоймагон, метапредметон, предметон

фæстиуджытæ

Удгоймагон фæстиуджытæ:

1) ирон æвзаг ирон адæмы сæйраг национ-культурон хæзнатæй иу кæй у, уый æмбарын; мадæлон æвзаджы ахсджиаг бынат адæймаджы интеллектуалон, сфæлдыстадон æмæ удварнон рæзты уынын;

2) ирон æвзааг эстетикон хæзна кæй у, уый æмбарын; мадæлон æвзагæн аргъ кæнын зонын, сæрыстыр дзы уæвын; ирон æвзаджы сыгъдæгдзинад куыд националон культурæйы фæзынд æмбарын æмæ йæ хъахъхъæныныл архайын; хи ныхасы культурæ бæрзонд кæнынмæ тырнын;

3) дзырдуат хъæздыг кæнын грамматикон фæрæзтæ зонын, хъуыдытæ æмæ æнкъарæнтæ рас тæмæ уæгъдибарæй æвдисынмæ арæхсын; хи ныхасæн раст аргъ кæнын.

Метапредметон фæстиуджытæ (скъоладзаутæ сæйраг иумæйаг программæ куыд базонынц, уый æвдисæнтæ):

1) ныхасон архайды æппæт хуызтæ зонын:

хъусын æмæ кæсын:

– тексты темæ æмæ йæ сæйраг хъуыды, стиль бæрæг кæнын;

– кæсыны алы хуызтæ зонын (агурын, æркæсын, зонгæ кæнын) æмæ сæ алыхуызон стильтæ æмæ жанрты текстты пайда кæнын;

– тексты хъæугæ хъусынгæнинаг агурын;

– цалдæр текстæн сæ хуыз æмæ сæ мидис абарын;

– алыхуызон фæрæзтæй (уыимæ дзыллон хабархæссæг фæрæзтæй, компакт-дисктæй, Интернеты фæрæзтæй) хъæугæ æрмæг исынмæ арæхсын;

–дзырдуæтты алы хуызтæй, æххуысгæнæг литературæйæ (уыимæ электронон хæсджытыл дæр) уæгъдибарæй пайда кæнын;

–бæлвырд темæйæ æрмæг æмбырд кæнын æмæ йæ систематизаци кæнын зонын; хи хъаруйæ хъусынгæнинаг агурын; кæсгæ æмæ хъусгæйæ цы æрмæг базыдтой, уый ивын, æвæрын æмæ хъусын кæнын;

–ныхасон зæгъдтытæ сæ мидисмæ гæсгæ æрæмных кæнын æмæ абарынмæ арæхсын, сæ стилистикон хицæндзинæдтæ æмæ æвзагон фæрæзты æвзарын;

–ныхасы хуыз иртасын æмæ ивын зонын;

– текстмæ байхъуысын кæнæ йæ бакæсыны фæстæ йæ цыбырæй рафæлгъауынмæ арæхсын (пълан, хи ныхæстæй дзурын, конспект, аннотаци);

– тексты сæйраг æмæ фæрссаг хъусынгæнинаг иртасын; тексты темæ æмæ идейæ бæрæг кæнын;

– текстмæ байхъусыны кæнæ йæ бакæсыны фæстæ йæ бындурыл ныхас аразын, диалогты архайын, хи фиппаинæгтæ дзургæйæ æмæ æнкъарæнтæ æвдисгæйæ;

– нывтæм гæсгæ диалогтæ хъуыды кæнын;

– диалоджы архайынмæ æмæ йæ аразынмæ арæхсын;

– текстæн лексикон-грамматикон æмæ стилистикон раиртæст кæнын;

–алы хуызты фысгæ æмæ дзургæ тексттæ, ныхасы стильтæ æмæ жанртæ аразынмæ арæхстдзинад æвдисын, кæрæдзиимæ ныхас кæныны уавæр, йæ нысан æмæ адресат хынцгæйæ;

–хи хъуыдытæ дзургæ æмæ фысгæ формæйы раст, уæгъдибарæй дзурынмæ арæхстдзинад æвдисын, текст аразыны нормæтæ æххæст кæнын (логикондзинад, ныхасы хæйтты кæрæдзи фæдыл раст æвæрд, сæ бастдзинад, темæйæн дзуапп дæттын), æцæгдзинады хабæрттæ æмæ фæзындтæм раст ахаст æвдисын;

–монолоджы алы хуызтæ (таурæгъ, æрфыст, тæрхæттæ; монолоджы алы хуызты бастдзинæдтæ) æмæ диалоджы (этикетон, диалог-бафарст, диалог-разæнгард кæнын, диалог-дзурджыты цæстæнгасты æвдыст æ. æнд.) зонын;

–дзургæйæ нырыккон ирон æвзаджы сæйраг орфоэпион, лексикон, грамматикон, стилистикон нормæтæ æххæст кæнын; фысгæ ныхасы орфографи æмæ пунктуацийы сæйраг æгъдæуттæ æххæст кæнын;

– этикеты нормæтæ æххæстгæнгæйæ ныхасы архайынмæ арæхсын;

– ныхас кæнгйæ, цæсгомы, къухы змæлдтытæй хъæугæ хуызы пайда кæнын;

– хи ныхасы мидисæн, æвзагон арæзтæн аргъ дæттын; грамматикон æмæ ныхасон рæдыдытытæ арын æмæ сæ раст кæнын; хи тексттæ хуыздæр кæнын æмæ редакци кæнын;

– чысыл хъусынгæнинæгтæ, реферар, доклад кæнынмæ арæхсын; быцæу ныхасы архайын, актуалон темæтыл дзурынмæ арæхсын;

2) райст зонындзинæдтæй, арæхстдзинæдтæй, фæлтæрддзинадæй æрвылбоны царды уавæрты пайда кæнын; ирон æвзагыл цы предметтæ ахуыр кæнынц æмæ цы æндæр уавæрты бахъæуы, уым мадæлон æвзагæй пайда кæнын;

3) алыварс адæмимæ ныхас кæнын зонын, иумæйаг хæстæ æххæст кæнын, быцæу ныхасы архайын, актуалон темæты фæдыл дзурын; этикетон ныхасы нормæты националон-культурон нормæтæ зонын æмæ сæ пайда кæнын формалон æмæ æнæформалон уавæрты.

Предметон фæстиуджытæ:

1) зонын æвзаджы сæйраг функцитæ, ирон æвзаг куыд ирон адæмы националон æмæ паддзахадон æвзаг, адæмы æвзаг æмæ культурæйы бастдзинад, мадæлон æвзаджы бынат адæймаг æмæ æхсæнады царды;

2) æмбарын мадæлон æвзаджы бынат ирон гуманитарон наукæты æмæ ахуырады;

3) базонын мадæлон æвзаджы наукон зониндзинæдты бындуртæ; йæ æмвæзтæ æмæ иуæгты бастдзинады æмбарынад райсын;

4) базонын лингвистикæйы бындурон æмбарынæдтæ: лингвистикæ æмæ йæ сæйраг хæйттæ; æвзаг æмæ ныхас, ныхас кæнын, дзургæ æмæ фысгæ ныхас; монолог, диалог æмæ сæ

хуызтæ; ныхас кæныны уавæр; дзургæ ныхас, наукон, публицистикон, официалон-хъуыддагон стильтæ, аивадон литературæйы æвзаг; наукон, публицистикон, официалон-хъуыддагон стильты æмæ дзургæ ныхасы жанртæ; ныхасы функционалон-хъуыдыйон хуызтæ (таурæгъ, æрфыст, тæрхæттæ); текст, тексты хуызтæ; æвзаджы сæйраг иуæгтæ, сæ бæрæггæнæнтæ æмæ хицæндзинæдтæ ныхасы;

5) зонын ирон æвзаджы лексикæ æмæ фразеологийы сæйраг стилистикон фæрæзтæ, ирон литературон æвзаджы сæйраг нормæтæ (орфоэпион, лексикон, грамматикон, орфографион, пунктуацион), зонын этикетон ныхасы нормæтæ æмæ сæ хи ныхасы пайда кæнын дзургæ æмæ фысгæ зæгъдтыты;

6) дзырдæн алыхуызон раиртæст кæнын (фонетикон, морфемон, дзырдарæзтон, лексикон, морфологион), синтаксисон раиртæст дзырдбаст æмæ хъуыдыйадæн; текстæн дæттын бирæаспектон раиртæст йæ сæйраг æууæлтæ æмæ арæзтмæ гæсгæ, æвзаджы бæлвырд функционалон хуызтæм ахастмæ, се ʼвзагон арæзты хицæндзинæдтæ æмæ æвзаджы аивгæнæн фæрæзтæй пайдакæнынадмæ гæсгæ;

7) лексикон æмæ грамматикон синонимийы коммуникативон-эстетикон гæнæнтæ æмбарын æмæ сæ хи ныхасы пайда кæнын;

8) мадæлон æвзаджы эстетикон функци æмбарын, арæхстдзинад ныхасы эстетикон фарсæн аргъ кæнынмæ, аивадон литературæйы тексттæн раиртæст дæтгæйæ.

Скъолайы сæйрагдæр ахуыр кæнынц ирон литературон æвзаг, уымæ гæсгæ æвзагæн куыд предметæн æппæты æнгомдæр бастдзинæдтæ ирон ис ирон литературæимæ. Æвзагон æрмæг арæхдæр ист цæуы ирон аивадон уацмыстæй; уыимæ, скъолайы литературæйы программæйы цы тексттæ амынд ис, уыдонæй дæр. Се ʼрмæгæй пайдагæнгæйæ, æвзæрст цæуынц дзырдты лексикон, грамматикон æмæ стилистикон миниуджытæ, орфографион æмæ пунктуацион æгъдæуттæ ахуыргонд цæуынц, хъуыдыйæдтæ æмæ тексты хæйтты бастдзинæдтæ. Æвзаг æмæ литературæйы бастдзинад вазыгджын у ныхасы рæзтыл кусгæйæ дæр.

Ныхасы рæзтыл кусыны темæтæ уæрст цæуынц грамматикон æрмæгыл, æмæ сын уымæ гæсгæ программæйы хицæнæй сахæттæ амынд нæй – ныхасы рæзтыл куыст цæуы алы урочы дæр. Культурæзонæн æмæ коммуникативон компетенцитæ рæзын кæныны тыххæй программæ пайда кæны ирон аив литературæйы, адæмон сфæлдыстады, публицистикон, наукон æмæ официалон-хъуыддагон тексттæй æмæ сæ скъуыддзæгтæй. Уымæй уæлдай ма программæмæ гæсгæ арæзт ахуыргæнæн чингуыты ис ахуырадон тексттæ – чингуыты авторты фыст тексттæ (тематикон пъланты бæрæггонд счты сæрмагонд нысанæй - *). Ацы программæйы сæрмагонд миниуæг у уый дæр, æмæ алы æвзагон темæ дæр æмбæрстгонд кæнæ фæлхатгонд цæуы юæлвырд ныхасон æрмæджы – тесты – бындурыл.

Изложенитæ æмæ нывæцæнты темæтæ æвзаргæйæ, архайын хъæуы, цæмæй уыцы куыстытæ æххуыс уой скъоладзауты фæллойадон, идейон æмæ этикон хъомыладæн.

Архайын хъæуы, цæмæй скъоладзаутæ ирон æвзаджы фæрцы фаг информаци исой æхсæнадон царды æппæт къабæзтæй æмæ иронау дзурын æмæ фыссын зоной сæхи æхсæнадон куысты фæлтæрддзинады, бинонты царды, райгуырæн хъæу, горæты тыххæй, æндæр адæмтæ æмæ бæстæты царды тыххæй.

Уроктæй уæлдай ма кæнын хъæуы консультацитæ, семинартæ, грамматикон хъæзтытæ, олимпиадæтæ æмæ æндæр куысты хуызтæ.

Курс «Ирон æвзаджы» бынат ахуырадон пъланы

Ахуырадон пъланмæ гæсгæ 5 къласæй 9 къласы онг къуыри сахæтты ирон (мадæлон) æвзагæй ис 1,5 урочы, ома: 5 къласы – 51 сах., 6 къласы – 51 сах.,7 къласы – 51 сах., 8 къласы – 51 сах., 9 къласы – 51 сах.. 10 æмæ 11 кълæсты ирон æвзаг ахуыр кæнынц къуыри 1 сахат: 10 къласы – 34 сах., 11 къласы 33 сах.

Курсы мидис

Коммуникативон компетенци æвзæрынгæнæг мидис

1.Ныхас

Ныхасы æмбарынад. Ныхасы ситуаци. Дзургæ æмæ фысгæ ныхас. Диалогон æмæ монологон ныхас.

Ныхасы архайды хуызтæ: кæсын, хъусын, дзурын, фыссын. Ныхасы арæзт: экспозици, бабаст, архайды цыд, кульминаци, райхæлд, кæрон.

Ныхасы функционалон-мидисон хуызтæ: таурæгъ, æрфыст, тæрхæттæ. Этикетон ныхас, йæ арæзт æмæ хæстæ. Этикетон формулæтæ официалон æмæ æнæофициалон уавæрты: арфæ кæнын, салам дæттын, зонгæ кæнын, хабæрттæй æмæ æнæниздзинадæй фæрсын, курдиаты, хатыр курыны æмæ рæвдауæн ныхæстæ; хистæримæ, ныййарджытимæ, сывæллæттимæ ныхас.

2.Текст

Тексты æмбарынад, йæ сæйраг ми ниуджытæ. Тексты темæ, сæйраг хъуыды, микротемæ. Тексты структурæ. Тексты хæйтты æмæ хъуыдыйæдты бастдзинады мадзæлттæ æмæ хуызтæ.

Абзац куыд тексты композицион-стилистикон дихкæнынады фæрæз.

Вазыгджын синтаксисон æнæхъæн (ВСÆ); йæ арæзт æмæ семантикæ. Хъуыдыйæдтæ бæттыны лексикон-грамматикон фæрæзтæ вазыгджын синтаксисон æнæхъæны. Параллелон æмæ цæгон бастдзинæдтæ ВСÆ.

Тексты пълан æмæ тезистæ куыд йæ информацион рацарæзты хуыз.

3. Ӕвзаджы функционалон хуызтæ

Ӕвзаджы функционалон хуызтæ: дзургæ ныхас; функционалон стильтæ: официалон-хъуыддагон, наукон, публицистикон; аивадон литературæйы æвзаг.Сæ лексикон, морфологион, синтаксисон миниуджытæ. Стильты сæйраг жанртæ.

Литературон æвзаг. Литературон æвзаджы нормæтæ. Нормæйы кодификаци.

Ӕвзаджы аивадон-нывгæнæн мадзæлттæ. Троптæ: эпитет, абарст, метафорæ, олицетворени, перифразæ, аллегори. Стилистикон фигурæтæ: антитезæ, параллелизм, градаци

Ӕвзагон æмæ лингвистикон (æвзагзонынадон) компетенци æвзæрынгæнæг мидис

4.Ӕвзаджы тыххæй иумæйаг зонындзинæдтæ

Ирон æвзаг – ирон адæмы национ æвзаг, РЦИ-Аланийы дыууæ паддзахадон æвзагæй иу; Республикæ Хуссар Ирыстоны паддзахадон æвзаг. Ӕвзаджы ахадындзинад æхсæнадон царды. Ӕвзаджы рæзты бастдзинад æхсæнады рæзтимæ.

Иумæйаг æмбарынад æвзæгты хæстæгдзинады тыххæй. Ирон æвзаджы бынат иннæ æвзæгты ’хсæн. Ирон æвзаджы диалекттæ æмæ ныхасыздæхтытæ. Литературон æвзаг, диалект, ныхасыздæхт. Ирон æвзаджы рæзт.

Ирон æвзаджы сæйраг аивгæнæн мадзæлттæ.

Ирон æвзагзонынады историйæ. Ирон æвзагзонынады зынгæ ахуыргæндтæ.

5.Фонетикæ æмæ орфоэпи

Фонетикæ куыд æвзагзонынады хай. Хъæлæсонты системæ. Тыхджын æмæ лæмæгъ хъæлæсонтæ ирон æмæ дыгурон æвзæгты. Хъæлæсонты ивд ныхасы. Ӕмхъæлæсонты системæ. Раулæфтон æмæ æнæраулæфтон æвиппайдон æзылангон æмхъæлæсон мыртæ *(к, п, т, ц, ч)*. Раулæфт бæрæггæнæг дамгъæ *гъ (нæгъ, гъе).* Уæнг. Цавд. Акцентуалон къордтæ.

Орфоэпийы тыххæй æмбарынад. Ирон литературон æвзаджы орфоэпион нормæ. Ӕмхъæлæсон мыртæ *дз, ц, з, с*-йы растдзурынад ирон литературон æмæ дыгурон литературон æвзæгты. Уырыссаг æмхъæлæсонтæ æмæ хъæлæсонты растдзурынад æрбайсгæ дзырдты.

Ӕмхъæлæсон æмæ хъæлæсон мырты ивддзинæдтæ.

Фонетикон æвзæрст.

6.Графикæ

Графикæ куыд æвзагзонынады хай. Мыртæ æмæ дамгъæты бастдзинад. Дыууæ нысанæй амынд мыртæ.

7. Морфемикæ æмæ дзырдарæзт

Морфемикæ куыд æвзагзонынады хай. Морфемæ куыд дзырды тæккæ къаддæр нысаниуæгджын хай. Морфемæты хуызтæ Дзырдаразæг æмæ формæаразæг морфемæтæ. Разæфтуан, фæсæфтуан куыд дзырдаразæг морфемæтæ. Уидаг. Æмуидагон дзырдтæ. Мырты ивынад уидаджы. Дзырдтæ аразыны хуызтæ. Бирæнысаниуæгон æмæ омонимон морфемæтæ. Ахадгæ, æнæахадгæ æмæ чысылахадгæ дзырдаразæн фæрæзтæ. Предметы æнæххæст кæнæ лæмæгъгонд æууæл чи нысан кæны, миногонты ахæм фæсæфтуантæ. Морфемæты стилистикон æууæлтæ. Бындур æмæ кæрон. Афтид кæрон. Уидаг, разæфтуан, фæсæфтуан æмæ кæроны хæстæ дзырды мидæг. Дзырдты морфемон æвзæрст.

8. Лексикологи æмæ фразеологи

Лексикологи куыд æвзагзонынады хай. Дзырд – лексикæйы иуæг. Дзырды лексикон нысаниуæг. Иунысаниуæгон дзырдтæ. Дзырдты бирæнысаниуæгад. Дзырды комкоммæ æмæ ахæсгæ нысаниуæг. Дзырдты тематикон къордтæ. Æмбарынгæнæн дзырдуат.

Синонимтæ. Антонимтæ. Омонимтæ.

Ирон æвзаджы лексикæ йæ равзæрдмæ гæсгæ. Æппæтадæмон дзырдтæ. Бындурон ирон дзырдтæ. Æндæр æвзæгтæй æрбайсгæ дзырдтæ. Ирон æвзаджы историон-этимологион дзырдуат.

Ирон æвзаджы лексикæ йæ пайдакæнынадмæ гæсгæ. Активон æмæ пассивон лексикæ. Диалектизмтæ. Профессионализмтæ. Архаизмтæ. Историзмтæ. Неологизмтæ.

Дзырды лексикон æвзæрст.

Фразеологи куыд æвзагзонынады хай. Фразеологион дзырдбæстытæ. Уæгъдибар æмæ æнæуæгъдибар (æнгом æмæ æнæдихгæнгæ) дзырдбæстытæ. Фразеологион синонимтæ, антонимтæ æмæ омонимтæ.

Фразеологион дзырдуат.

9. Моррфологи

Морфологи куыд грамматикæйы хай. Ныхасы хæйттæ куыд дзырдты лексикон-грамматикон хуызтæ. Ныхасы хæйтты системæ ирон æвзаджы. Сæрмагонд ныхасы хæйттæ. Номдары, миногоны, нымæцоны, номивæджы, мивдисæджы, фæрсдзырды иумæйаг грамматикон нысаниуæг, морфологион æмæ синтаксисон миниуджытæ. Миногми æмæ фæрссагми куыд мивдисæджы номон формæтæ. Ныхасы хæйтты хицæндзинæдтæ дыгурон литературон æвзаджы.

Æххуысгæнæг ныхасы хæйттæ, сæ хуызтæ нысаниуæгмæ гæсгæ, арæзтмæ гæсгæ, синтаксисон фунцитæм гæсгæ.

Æвасхъæртæ æмæ мырфæзмæн дзырдтæ.

Алыхуызон ныхасы хæйтты омоними. Ныхасы хæйтты субстантиваци.

11. Синтаксис

Синтаксис куыд грамматикæйы хай. Дзырдбаст æмæ хъуыдыйад куыд синтаксисы иуæгтæ.

Дзырдбаст. Дзырдбæстыты хуызтæ. Сæйраг æмæ дæлбар дзырдтæ дзырдбасты мидæг. Синтаксисон бастдзинады хуызтæ дзырдбасты мидæг. Дзырдбасты хæйтты æхсæн ахастытæ.

Хъуыдыйæдты хуызтæ загъды нысанмæ æмæ эмоционалон ахуырстмæ гæсгæ. Хъуыдыйады грамматикон бындур. Хъуыдыйады сæйраг æмæ фæрссаг уæнгтæ, сæ зæгъыны хуызтæ. Зæгъинаджы хуызтæ.

Хуымæтæг хъуыдыйæдты структурон хуызтæ: дывæрсыг æмæ иувæрсыг, цыбыр æмæ даргъ, вазыгджынгонд æмæ æнæвазыгджынгонд, æххæст æмæ æнæххæст.

Иувæрсыг хъуыдыйæдты хуызтæ. Мивдисæгонд æмæ номон иувæрсыг хъуыдыйæдтæ.

Вазыгджынгонд хъуыдыйæдтæ. Хъуыдыйады æмхуызон уæнгтæ, иртæстгонд уæнгтæ, сидæн, бавæргæ æмæ бахæсгæ арæзтытæ.

Вазыгджын хъуыдыйæдты классификаци. Вазыгджын хъуыдыйады хæйтты æхсæн синтаксисон ахастытæ æвдисыны мадзæлттæ. Бæттæгджын вазыгджын хъуыдыйæдтæ: бабæтгæвазыгджын, домгæвазыгджын. Æнæбæттæг вазыгджын хъуыдыйæдтæ. Бирæхайон вазыгджын хъуыдыйæдтæ.

Искæй ныхас зæгъыны мадзæлттæ. Комкоммæ æмæ фæрссаг ныхас.

12. Растфыссынад æмæ пунктуаци

Орфографи куыд раст фыссыны æгъдæутты системæ. Орфограммæйы æмбарынад.

Хъæлæсонтæ æмæ æмхъæлæсонты растфыссынад морфемæты мидæг. Хъæлæсонтæ æмæ æмхъæлæсонты растфыссынад морфемæты æхсæн.

Дзырдтæ иумæ, дефисимæ æмæ хицæнтæй фыссыны æгъдæуттæ. Цыбыргонд дзырты растфыссынад. Стыр æмæ чысыл дамгъæйæ фыссыны æгъдæуттæ. Дзырдтæ иу рæнхъæй иннæмæ хæссын. Орфографион дзырдуат.

Орфографион æвзæрст.

Пунктуацийы æмбарынад. Æрхæцæн нысæнттæ æмæ сæ функцитæ. Иугай æмæ къайджын æрхæцæн нысæнттæ.

Æрхæцæн нысæнттæ хъуыдыйады кæрон.

Æрхæцæн нысæнттæ хуымæтæг æнæвазыгджынгогд хъуыдыйады.

Æрхæцæн нысæнттæ хуымæтæг вазыгджынгонд хъуыдыйады.

Æрхæцæн нысæнттæ вазыгджын хъуыдыйады: бабæтгæвазыгджын, домгæвазыгджын, æнæбæттæг вазыгджын хъуыдыйады.

Æрхæцæн нысæнттæ вазыгджын хъуыдыйады бастдзинады цалдæр хуызимæ.

Æрхæцæн нысæнттæ комкоммæ ныхасы, цитатæимæ ныхасы, диалоджы.

Ærхæцæн нысæнтты фембæлд.

Социокультурон компетенци æвзæрынгæнæг мидис

Æхсæнад æмæ цардыуаг. Бинонты цардыуаг. Ирон æгъдæуттæ. Хистæр æмæ кæстæры, уазæг æмæ фысымы ’хсæн ахастытæ, хи дарыны уаг. Улæфты рæстæг. Ды æмæ де ’мбæлттæ. Ирон бæрæгбонтæ. Удварны хæзнатæ. Райгуырæн бæстæ. Адæймаг æмæ æхсæнадон цард. Разамынд дæттыны сусæгдзинæдтæ. Æфсæддон намыс. Æндæр бæстæты цард. Ирыстоны рагон историйы цаутæ. Ирыстоны баиу Уæрæсеимæ. Ирыстоны паддзахадон арæзт æмæ нысæнттæ. Республикæйы социалон-экономикон уавæр. Фæсивæды проблемæтæ нæ рæстæджы.

Æрдз. Нæ алыварс дуне. Адæймаг æмæ æрдз. Афæдзы афонтæ. Космосон тыгъдад. Æрдзы фæзындтæ. Æрдз æмæ адæймаг. Зайæгойты дуне. Ирыстоны хæхтæ æмæ цæугæдæттæ. Уæрæсе, Кавказ æмæ æндæр бæстæты æрдзы хъæздыгдзинæдтæ. Мæргътæ æмæ цæрæгойты цард. Ирыстоны кæмттæ. Ирыстоны æрдзы хъæздыгдзинæдтæ. Зæххы къори. Адæймаг æмæ космос. Галактикæйы арæзт.

Ахуырад æмæ фæллой. Ахуыры фыццаг бон. Каникултæ алы рæтты æмæ бæстæты. Ахуыргæнæн чиныг. Боны фæтк. Скъолайы чиныгдон. Скъолайы бæрæгбонтæ. Ахуыргæнæг æмæ скъоладзаутæ. Зындгонд ахуыргæндтæ. Наукæ æмæ ахуырад. Фæллойы ахадындзинад адæ ймаджы царды. Алыхуызон дæсныйæдтæ. Скъоладзауты æхсæнадон куыст. Ирон литературон æвзаджы равзæрд. Хосгæнæн кæрдæджытæ. Иуæй-иу куыстуæттæ. Ахуырад Уæрæсейы æмæ æндæр бæстæты. Антикон æмæ астæуккаг æнусты ахуыргæндтæ Зæххы тыххæй. Антикон ахуыргæндтæ космосы тыххæй. Цыбыр зонинæгтæ зындгонд ахуыргæндты тыххæй. Дунейы адæмты æвзæгтæ. Ирон æвзагзонынады историйæ.

Культурæ. Æвзаг æмæ культурæ. Мадæлон æвзаг. Уырыссаг æвзаг. Ирон æмæ дунейы адæмты культурæ. Ныхасы этикет. Ирон адæмы дзургæ сфæлдыстады уацмыстæ. Ирыстоны цытджын лæгтæ. Уæрæсейы хъæбатыртæ. Адæймаджы удварны миниуджытæ. Къостайы цард æмæ сфæлдыстад. Царциаты диссæгтæ. Ирыстоны рагон цардæй. Адæмон-поэтикон сфæлдыстад. Нарты кадджытæ – ирон адæймаджы удварны кодекс. Фыдыбæстæйы Стыр хæсты æфсæддон разамонджытæ æмæ хуымæтæг салдæттæ. Фыдыбæстæйы Стыр хæсты цыртдзæвæнтæ Ирыстоны. Ирон адæмы æгъдæуттæ. Курдиат æмæ аивады тых. Ирыстоны историон цыртдзæвæнтæ. Мадæлон æвзаг. Спорт æмæ Олимпаг хъæзтытæ. Зындгонд ирыстойнаг спортсментæ. Спорт æмæ физкультурæйы ахадындзинад царды.

Ныхасы культурæ. Ирон национ культурæ: нывкæнынад, музыкалон аивад, киноаивад. Ирыстоны намысы лæгтæ. Дунейы адæмты музыкалон культурæ. Нырыккон музыкæйы стильтæ. Зындгонд музыканттæ æмæ музыкалон къордтæ.

ТЕМАТИЧЕСКОЕ ПЛАНИРОВАНИЕ

№ п/п	Наименование разделов и тем программы	Количество часов			Дата изучения	Виды деятельности	Виды, формы контроля	Электронные (цифровые) образовательные ресурсы
		всего	контрольные работы	практические работы				
Раздел 1. Æвзаг – адæмæн сæ кæрæдзийы æмбарыны сæйраг фæрæз 1 – 4-æм кълæсты рацыд æрмæг зæрдыл æрлæууын кæнын (4 сах.)								
1.1.	Рацыд кълæсты æрмæг зæрдыл æрлæууын кæнын. Ныхасы рæзт *Сæрд æмæ каникултæ. Скъоладзаутæ æмæ ахуыргæнæг*	1		1	Укажите дату!	Групповая работа	Практическая работа	1. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая образовательная среда осетинского языка. https://iron-do.ru/
1.2	Дзырды хæйттæ фæлхат кæнын. Ныхасы рæзт *Æвзаг – нæ царды бындур.* Скъуыддзаг таурæгъæй.	1		1	Укажите дату!	Групповая работа	Устный опрос	1. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая образовательная среда осетинского языка. https://iron-do.ru/
1.3	Номдар. Мивдисæг. Миногон. Номивæг. Ныхасы рæзт *Æвзаг – нæ царды бындур.*	1		1		Работа в парах Групповая работа	Практическая работы	1. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая образовательная среда осетинского языка. https://iron-do.ru/

1.4	Хъуыдыйады тыххæй рацыд æрмæг фæлхат кæнын. Ныхасы рæзт *Райгуырæн бæстæ*	1		1		Работа в парах Групповая работа	Устный опрос	1. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая образовательная среда осетинского языка. https://iron-do.ru/
Итого по разделу		**4**		4				
Раздел 2. Синтаксис. Пунктуаци. (26 сах.)								
2.1.	Синтаксис æмæ пунктуацийы æмбарынад. Ныхасы рæзт *Æрдзы мидæг алцыдæр рæсугъд* ***у*** Ирон таурæгътæй скъуыддзæгтæ.	1		1		Индивидуальная работа	Тесты	1. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая образовательная среда осетинского языка. https://iron-do.ru/
2.2	Дзырдбаст. Ныхасы рæзт *Æрдзы мидæг алцыдæр рæсугъд у*	1		1		Работа в парах Групповая работа	Практическая работы	1. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая образовательная среда осетинского языка. https://iron-do.ru/
2.3	Дзырдбаст æвзарыны фæтк. Ныхасы рæзт *Ирыстоны æрдз.*	1		1		Групповая работа Индивидуальная работа с карточками	Устный опрос	1. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html

								2. Цифровая образовательная среда осетинского языка. https://iron-do.ru/
2.4	Хъуыдыйад. Ныхасы рæзт *Ирыстоны æрдз* Тексттæй скъуыддзæгтæ	1		1		Индивидуальная работа	Тесты	1. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая образовательная среда осетинского языка. https://iron-do.ru/
2.5	Хъуыдыйады хуызтæ загъды нысанмæ æмæ интонацимæ гæсгæ. Ныхасы рæзт *Фæззæг.* «Фæззæджы ахорæнтæ»	1		1		Групповая работа Индивидуальная работа с карточками	Устный опрос	1. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая образовательная среда осетинского языка. https://iron-do.ru/
2.6	Хъуыдыйады уæнгтæ. Сæйраг уæнгтæ. Ныхасы рæзт *Фæззæг.*	1		1		Индивидуальная работа	Устный опрос	1. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая образовательная среда осетинского языка. https://iron-do.ru/
2.7	Хъуыдыйады фæрссаг уæнгтæ.	1		1		Индивидуальная работа	Практическая работы	1. "Осетинский язык" - учебные и справочные

	Æхxæстгæнæн. Ныхасы рæзт *Цæрæгойтæ – нæ хуыздæр хæлæрттæ.*							материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая образовательная среда осетинского языка. https://iron-do.ru/
2.8	Хъуыдыйады фæрссаг уæнгтæ. Бæрæгæнæн. Ныхасы рæзт *Цæрæгойтæ – нæ хуыздæр хæлæрттæ.*	1		1		Групповая работа	Практическая работы	1. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая образовательная среда осетинского языка. https://iron-do.ru/
2.9	Хъуыдыйады фæрссаг уæнгтæ. Фадатон дзырдтæ. Ныхасы рæзт *Къостайы сабийы бонтæ.* Къостайы нывтæй иу	1		1		Индивидуальная работа	Устный опрос	1. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая образовательная среда осетинского языка. https://iron-do.ru/
2.10	Хуымæтæг цыбыр æмæ даргъ Хъуыдыйæдтæ. Ныхасы рæзт *Нæ рагфыдæлты цард**æй*** Скъуыддзаг текстæй	1		1		Групповая работа Индивидуальная работа с карточками	Практическая работы	1. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая образовательная среда осетинского языка. https://iron-do.ru/

2.11	Хъуыдыйады æмхуызон уæнгтæ. Ныхасы рæзт *Нæ рагфыдæлты цардæй* Скъуыддзаг ирон таурæгъæй	1		1		Индивидуальная работа	Устный опрос	1. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая образовательная среда осетинского языка. https://iron-do.ru/
2.12	Контролон куыст	1	1			Работа в парах Групповая работа Индивидуальная работа с карточками	Контрольная работа	1. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая образовательная среда осетинского языка. https://iron-do.ru/
2.13	Сидæн. Ныхасы рæзт. «Нæ рагфыдæлты цардæй»	1		1		Групповая работа Индивидуальная работа с карточками	Практическая работы	1. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая образовательная среда осетинского языка. https://iron-do.ru/
2.14	Вазыгджын хъуыдыйад. Ныхасы рæзт *Адæмон сфæлдыстад. Нарты каджытæ.*	2		2		Работа в парах Групповая работа Индивидуальная работа с карточками	Устный опрос	1. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая образовательная среда осетинского языка.

								https://iron-do.ru/
2.15	Комкоммæ ныхас. Ныхасы рæзт *Дунейыл æгъдауæй хистæр ницы ис.*	2		2		Групповая работа	Практическая работы	1. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая образовательная среда осетинского языка. https://iron-do.ru/
2.16	Диалог. Ныхасы рæзт Историон цаутæ.	1		1		Индивидуальная работа с карточками	Практическая работы	1. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая образовательная среда осетинского языка. https://iron-do.ru/
2.17	Рацыд æрмæг фæлхат кæнын.	1	1	1		Групповая работа Индивидуальная работа с карточками	Устный опрос	1. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая образовательная среда осетинского языка. https://iron-do.ru/
2.18	Контролон куыст	1	1			Групповая работа Индивидуальная работа с карточками	Контрольная работа	1. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая образовательная среда

								осетинского языка. https://iron-do.ru/
Итого по разделу		**20**						
Раздел 3. Фонетикæ, орфоэпи, графикæ æмæ орфографи (6 сах.)								
3.1.	Фонетикæ. Ныхасы рæзт *Адæймаг æмæ дуне.*	1		1		Групповая работа	Практическая работы	1. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая образовательная среда осетинского языка. https://iron-do.ru/
3.2.	Хъæлæсон мыртæ. Ныхасы рæзт *Адæймаг æмæ дуне*	1		1		Групповая работа Индивидуальная работа с карточками	Тесты	1. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая образовательная среда осетинского языка. https://iron-do.ru/
3.3	Æмхъæлæсон мыртæ. Ныхасы рæзт *Ирыстоны спорты номдзыд нæмттæ*	1		1		Групповая работа	Практическая работы	1. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая образовательная среда осетинского языка. https://iron-do.ru/

3.4	Дамгъуат. Ныхасы рæзт *Афæдзы афонтæ. Зымæг.*	1		1		Работа в парах Групповая работа Индивидуальная работа с карточками	Устный опрос	1. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая образовательная среда осетинского языка. https://iron-do.ru/
3.5	Уæнг. Цавд. Ныхасы рæзт *Афæдзы афонтæ. Зымæг*	1		1		Работа в парах Групповая работа Индивидуальная работа с карточками	Диктант	1. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая образовательная среда осетинского языка. https://iron-do.ru/
Итого по разделу		**5**						
Раздел 4. Лексикæ (5 сах.)								
4.1	Лексикæ. Бирæнысаниуæгад. Ныхасы рæзт *А.С. Пушкины сабидуг*	1		1		Групповая работа Индивидуальная работа с карточками	Практическая работы	1. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая образовательная среда осетинского языка. https://iron-do.ru/
4.2	Дзырдты комкоммæ æмæ ахæсгæ нысаниуджытæ. Ныхасы рæзт *Аив дзырды дæсны.*	1		1		Групповая работа	Устный опрос	. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая

								образовательная среда осетинского языка. https://iron-do.ru/
4.3	Антонимтæ. Ныхасы рæзт *Музыкæ нæ царды.*	1		1		Групповая работа Индивидуальная работа с карточками	Практическая работы	1. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая образовательная среда осетинского языка. https://iron-do.ru/
4.4	Омонимтæ. Ныхасы рæзт *Мæскуыйы Кремль* Кремлы тыххæй текст*	1		1		Работа в парах Групповая работа Индивидуальная работа с карточками	Тесты	. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая образовательная среда осетинского языка. https://iron-do.ru/
4.5	Синонимтæ. Ныхасы рæзт *Ивгъуыд тохы хъæбатыртæ.*	1		1		Работа в парах Групповая работа Индивидуальная работа с карточками	Практическая работы	1. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая образовательная среда осетинского языка. https://iron-do.ru/
Итого по разделу:		**5**						
Раздел 5. Дзырдарæзт (12 сах.)								
5.1.	Морфемикæ. Дзырдарæзт.	1		1		Работа в парах	Устный опрос	1. "Осетинский язык" -

	Дзырды нысаниниуæгджын хæйттæ. Ныхасы рæзт *Сæ фæрцы стæм æдас.*					Групповая работа Индивидуальная работа с карточками		учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая образовательная среда осетинского языка. https://iron-do.ru/
5.2	Разæфтуантæ æмæ сæ нысаниуджытæ Ныхасы рæзт *Æрцу, уалдзæг!* Текст уалдзæджы тыххæй* .	1		1		Групповая работа	Практическая работы	1. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая образовательная среда осетинского языка. https://iron-do.ru/
5.3	Æмхъæлæсонты ивддзинæдтæ разæфтуанты фæстæ. Ныхасы рæзт *Мæргътæ бийынц ахстæттæ.* Цыбыр текст мæргъты царды тыххæй	1		1		Групповая работа Индивидуальная работа с карточками	Устный опрос	1. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая образовательная среда осетинского языка. https://iron-do.ru/
5.4	Фæсæфтуантæ. Ныхасы рæзт *8-æм Мартъи – æппæтдунеон бæрæгбон.*	1		1		Работа в парах	Тесты	1. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая образовательная среда осетинского языка.

								https://iron-do.ru/
5.5	Аразæг быпдуры тыххæй æмбарынад Дзырд нысаниуæгджын хæйттыл дих кæныны фæтк. Ныхасы рæзт *Æнæниз у, мæ мад!* Кочысаты М. æмдзæвгæ	2		2		Групповая работа	Устный опрос	1. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая образовательная среда осетинского языка. https://iron-do.ru/
Итого по разделу:		**6**						
Раздел 6. Морфологи. Орфографи (15 сах.)								
6.1.	Ныхасы хæйтты тыххæй иумæйаг æмбарынад. Ныхасы рæзт *Текст «Фыццаг балц космосмæ».* Космос æмæ фыццаг космонавты тыххæй цыбыр радзырд.	1		1		Работа в парах Групповая работа Индивидуальная работа с карточками	Практическая работы	1. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая образовательная среда осетинского языка. https://iron-do.ru/
6.2	Номдар, йæ нысаниуæг æмæ грамматикон æууæлтæ. Ныхасы рæзт *Уалдзыгон бæрæгбæттæ.* Уалдзыгон бæрæгбæтты тыххæй цыбыр радзырд*.	1		1		Работа в парах	Практическая работы	1. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая образовательная среда осетинского языка. https://iron-do.ru/

6.3.	Номдарты нымæц. Ныхасы рæзт *Цард фæллойæ фидауы.* Куысты, фæллойы тыххæй ирон поэты æмдзæвгæтæй цыбыр скъуыддзæгтæ	1		1		Работа в парах Групповая работа Индивидуальная работа с карточками зинæдтæ амонын	Устный опрос	1. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая образовательная среда осетинского языка. https://iron-do.ru/
6.4.	Контролон куыст	1	1			Индивидуальная работа	Диктант	1. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая образовательная среда осетинского языка. https://iron-do.ru/
6.5	Номдарты тасындзæг. Ныхасы рæзт. *Цæрæгойтæ царды фæндтæ кæнынц.* Ирыстоны хъæддаг цæрæгойты миниуджыты тыххæй цыбыр радзырд	1		1		Групповая работа	Практическая работы	1. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая образовательная среда осетинского языка. https://iron-do.ru/
6.6	Миногон. Миниуæгæвдисæг æмæ ахастæвдисæг миногонтæ. Ныхасы рæзт *Уæлахиздзаутæ.*	2		2		Работа в парах Групповая работа Индивидуальная работа с карточками	Тесты	1. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая

								образовательная среда осетинского языка. https://iron-do.ru/
6.7	Нымæцон. Бæрцон æмæ рæнхъон нымæцонтæ. Ныхасы рæзт *Ирон æвзаджы дæснытæ.* Абайты Васойы цард æмæ наукон куысты тыххæй радзырд	2		2		Работа в парах	Устный опрос	1. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая образовательная среда осетинского языка. https://iron-do.ru/
6.8	5-æм къласы рацыд æрмæг фæлхат кæнын. Ныхасы рæзт *Кæд дæхи ирон хоныс...* Æлдаттаты В. æмдзæвгæ.	1		1		Групповая работа	Практическая работы	1. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая образовательная среда осетинского языка. https://iron-do.ru/
6.9	Контролон куыст	1	1			Индивидуальная работа	Диктант	1. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html 2. Цифровая образовательная среда осетинского языка. https://iron-do.ru/
Итого по разделу:		**11**						

ОБЩЕЕ КОЛИЧЕСТВО ЧАСОВ ПО ПРОГРАММЕ	**51**	

УЧЕБНО-МЕТОДИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА

ОБЯЗАТЕЛЬНЫЕ УЧЕБНЫЕ МАТЕРИАЛЫ ДЛЯ УЧЕНИКА

1. Дзодзыккаты З., Пухаты Л. Ирон æвзаг: Ахуыргæнæн чиныг 5 къласæн. – Дзæуджыхъæу: СЕМ, 2021. – 124 ф.

МЕТОДИЧЕСКИЕ МАТЕРИАЛЫ ДЛЯ УЧИТЕЛЯ

1. Бесолты Е.Б. Ирон æвзаджы антонимты дзырдуат. – Дзæуджыхъæу: СОИГСИ.- 1991.- 160 ф.
2. Джиоты Г.Х. Дзырдуатон-фразеологион куыст ирон литературæйы уроктьı. – Орджоникидзе, Ир.- 1970.- 70 с.
3. Джусойты К.Г. Ирон æвзаджы омонимты дзырдуат. – Владикавказ.- ИПЦ ИП Цопанова А.Ю., 2015. – 143 с.
4. Дзодзикова З.Б. Краткий фразеологический словарь осетинского языка: учебно-методическое пособие. – Владикавказ.- ИПЦ ИП Цопанова А.Ю., 2017. – 180 с.
5.Майрамукаева Ф.А. Игровые технологии в обучении осетинскому языку: Методическое пособие / Ф.А.Майрамукаева. – Владикавказ: ГБОУ ДПО СОРИПКРО, 2021. – 87 с.;
6. Майрæмыхъуаты Ф.А. Нывмæ гæсгæ куыст ирон æвзаджы уроктьı: Ахуырадон-методикон пособи.-Джæуджыхъæу, 2021. – 87 ф.

Введите данные

7. Осетинско-русский словарь https://osetinsko-russkij-slovar.slovaronline.com/4. Словари на IRISTON.COM http://slovar.iriston.com/
8. Республиканский научно-меттодический журнал «Рухстауæг».
9.Цгъойты Белла. Ирон-уырыссаг нывджын дзырдуат. – Дзæуджыхъæу: СЕМ, 2019 – 210 ф.

ЦИФРОВЫЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ РЕСУРСЫ И РЕСУРСЫ СЕТИ ИНТЕРНЕТ

1. Бæрзæфцæг
https://vk.com/barzafcag http://vk.com/wall-33833481_2464
2. http://nslib.tmweb.ru/ Национальная научная библиотека РСО-Алания
3. www.iriston.ru Новости об Осетии, музыка, литература, форум
4. iratta.com Осетинская история, сказки, музыка, фотографии, новости, форум
5. iriston.com История и культура Осетии
6. ossetians.com Сайт об осетинах
7. "Осетинский язык" - учебные и справочные материалы https://ironau.ru/skola.html
8. historyalans.narod.ru Англоязычный сайт: аланы, скифы, фотогалерея
9. baragbonta.ru Барагбонта. НА ОСЕТИНСКОМ ЯЗЫКЕ!
10. mahdug.ru Литературный журнал "Мах дуг"
11. http://aors.narod.ru/ История и культура Осетии
12. http://iratta.com
13. Цифровая образовательная среда осетинского языка.
https://iron-do.ru/

МАТЕРИАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА УЧЕБНОЕ ОБОРУДОВАНИЕ

Проведение занятий по дисциплине осуществляется в стандартных учебных классах общеобразовательных организаций.

В образовательном процессе используются:

- учебная мебель для обучающихся, рабочее место преподавателя, учебная доска;
- интерактивная доска и стационарный или переносной комплекс мультимедийного оборудования;
- компьютерный класс с выходом в Интернет.

ОБОРУДОВАНИЕ ДЛЯ ПРОВЕДЕНИЯ ПРАКТИЧЕСКИХ РАБОТ

- учебная доска, интерактивная доска и стационарный или переносной комплекс мультимедийного оборудования;
- компьютерный класс с выходом в Интернет.